

Specializētās tiesas - Portugāle



Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesin tika atjaunināta oriģinālvalodas [pt](#) versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējis.

Šajā nodaļā ir sniegta informācija par specializēto tiesu organizāciju Portugālē.

Vispārējās piekritības pirmās instances tiesas (*Tribunais judicialis de 1.ª instância*)

Vispārējās piekritības pirmās instances tiesas izskata civillietas un krimināllietas, un to jurisdikcijā ir visi jautājumi, kas nav citu tiesu jurisdikcijā. Tām parasti ir vispārēja piekritība.

Pirmajā instancē var darboties tiesas ar specializētu piekritību (tās izskata specializētas lietas, ko nosaka pēc piemērojamā procesa) un specializētas tiesas, kas izskata īpaši noteiktas lietas (neatkarīgi no piemērojamā procesa).

Specializētās tiesas

Kriminālizmeklēšanas tiesas (*Tribunais de Instrução Criminal*)

Kriminālizmeklēšanas tiesas veic kriminālizmeklēšanu, lemj, vai virzīt kriminālprocesu, un veic ar izmeklēšanu saistītos procesuālos uzdevumus.

Ģimenes un nepilngadīgo lietu tiesas (*Tribunais de Família e Menores*)

Ģimenes un nepilngadīgo lietu tiesu kompetencē ietilpst:

- prasības saistībā ar civilstāvokļa aktiem: prasības par personu atšķiršanu un mantas sadalīšanu, prasības par laulības šķiršanu, kā arī visas ar to saistītās procesuālās darbības, piemēram, mantas saraksti, prasības nodrošinājums, prasības atzīt laulību par spēkā neesošu vai to atcelt un prasības un izpildu procesuālās darbības par laulāto un bijušo laulāto uztura saistībām;
- prasības saistībā ar aizgādību: adopcijas piešķiršanu, vecāku atbildības īstenošanas kārtību un ar to saistītiem jautājumiem, maternitātes un paternitātes oficiāla atzīšana un strīdi par paternitātes prezumpciju;
- prasības saistībā ar neaizsargātu nepilngadīgo tiesību aizsardzību: rīkojumi par nepilngadīgajiem, kuri ir cietuši vardarbībā, pamesti, atstāti bez uztura vai atrodas apstākļos, kuri var apdraudēt viņu veselību, drošību, izglītību vai morāli, pieteikumu izskatīšana par nepilngadīgo aizsardzību no jaunprātīgas vecāku varas izmantošanas ģimenē vai aprūpes iestādē, kurā nepilngadīgais ievietots.

Darba tiesas (*Tribunais de trabalho*)

Civillietās Darba tiesas izskata, piemēram:

- lietas saistībā ar darba pakļautības attiecībām un tiesiskajām attiecībām, kas izriet no nodoma noslēgt darba līgumu;
- lietas saistībā ar nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām;
- strīdus starp iestādēm, kas ir atbildīgas par sociālo nodrošinājumu vai ģimenes pabalstiem, un to saņēmējiem saistībā ar kādas puses tiesībām, pilnvarām vai juridiskajiem, normatīvajiem vai likumiskajiem pienākumiem, neskarot administratīvo un nodokļu tiesu kompetenci;
- civillietas saistībā ar streikiem.

Komerctiesas (*Tribunais de Comércio*)

Komerctiesas jo īpaši izskata:

- maksātspējas lietas, ja parādnieks ir komersants vai ja maksātspējīgā subjekta mantā ietilpst uzņēmums;
- prasības atzīt komersantu dibināšanas dokumentu un statūtu spēkā neesamību, tos atcelt vai anulēt;
- prasības apturēt vai atcelt komercsabiedrības lēmumus;
- prasības par faktu konstatāciju saistībā ar rūpniecisko īpašumu visos Rūpnieciskā īpašuma kodeksā paredzētajos gadījumos.

Jūrlietu tiesas (*Tribunais Marítimos*)

Jūrlietu tiesas izskata lietas saistībā ar:

- kuģiem, laivām un citiem peldošiem transportlīdzekļiem nodarīto zaudējumu atlīdzību un tādu zaudējumu atlīdzību, kas izriet no to izmantojuma kuģniecībā, atbilstoši vispārējam tiesiskajam regulējumam;
- līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu transportlīdzekļu atjaunošanu, remontu, pirkumu un pārdošanu;
- līgumiem par jūras pārvadājumiem vai kombinētiem vai vairākveidu pārvadājumiem;
- līgumiem par kuģniecības nolūkiem paredzētu kuģu, laivu un citu peldošu transportlīdzekļu un to kravu apdrošināšanu;
- kļūmēm un īpašām privilēģijām attiecībā uz kuģiem vai laivām, kā arī visa veida mantisku nodrošinājumu attiecībā uz peldošiem transportlīdzekļiem un to kravu;
- civiltiesisko atbildību par jūras un citu to jurisdikcijā ietilpstošo ūdenstilpņu piesārņojumu.

Sodu izpildes tiesas (*Tribunais de Execução de Penas*)

Sodu izpildes tiesu kompetencē jo īpaši ir šādi jautājumi:

- nosacīta pirmstermiņa atbrīvošana no soda (*liberdade condicional*) un tās atcelšana;
- nepieskaitāmām personām (*inimputáveis*) piemērotā piespiedu līdzekļa – ievietošanas tam paredzētā iestādē – pārskatīšana, pagarināšana un atkārtota izvērtēšana;
- atbrīvošana no soda izciešanas ar pārbaudes laiku (*liberdade para prova*) un tās atcelšana;
- lēmumi par brīvības atņemšanas soda, tāda soda, kam tiesību aktos nav noteikts konkrēts beigu termiņš (*pena relativamente indeterminada*), vai piespiedu rakstura līdzekļa – ievietošanas tam paredzētā iestādē – izciešanas beigām.

Intelektuālā īpašuma lietu specializētā tiesa (*Tribunal de Competência Especializada para a Propriedade Intelectual*)

Šī tiesa atrodas Lisabonā, un tās kompetencē ir lietas par autortiesībām un blakustiesībām, rūpniecisko īpašumu, interneta domēniem, komersantu nosaukumiem un preču zīmēm, kā arī lietas, kurās tiek pārsūdzēti Valsts rūpnieciskā īpašuma institūta (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial*), Valsts zinātniskās analīzes fonda (*Fundação para a Computação Científica Nacional*) un Reģistru un notāru institūta (*Instituto dos Registos e do Notariado*) lēmumi.

Specializētās piekritības tiesas

Specializētās piekritības tiesas izskata lietas, ko nosaka pēc piemērojamā procesa. Tās nav atsevišķas tiesas, bet gan rajonu tiesu nodaļas – civillietu nodaļas (*varas cíveis*), krimināllietu nodaļas (*varas criminais*), civillietu palātas (*juízos cíveis*), krimināllietu palātas (*juízos criminais*), maza apmēra civillietu palātas (*juízos de pequena instância cível*), kriminālpārkāpumu palātas (*juízos de pequena instância criminal*) un izpildu tiesvedības palātas (*juízos de execução*).

Civillietu nodaļas (*varas cíveis*) izskata prasības par fakta konstatāciju, kuru vērtība pārsniedz apelācijas tiesas kompetenci, gadījumos, kad tiesību aktos ir paredzēta lietas izskatīšana kolektīvā tiesas sastāvā.

Krimināllietu nodaļas (*varas criminais*) citastarp kriminālprocesa kārtībā izskata lietas, kas ir izskatāmas kolektīvā vai zvērināto tiesas sastāvā.

Civillietu palātas (*juízos cíveis*) civilprocesa kārtībā izskata lietas, kas nav civillietu nodaļu vai maza apmēra civillietu palātas kompetencē. Krimināllietu palātas (*juízos criminais*) jo īpaši izskata krimināltiesiska rakstura lietas, kas nav krimināllietu nodaļu vai kriminālpārkāpumu palātu kompetencē.

Maza apmēra civillietu palātas (*juízos de pequena instância cível*) izskata civillietas saīsinātā procesa kārtībā (*processo sumaríssimo*) un civillietas, kuru izskatīšanas kārtība nav noteikta Civilprocesa kodeksā, kurām piemēro īpašu procesuālo kārtību un kurās pieņem nolēmumus, ko nevar pārsūdzēt parastajā kārtībā. Kriminālpārkāpumu palātas (*juízos de pequena instância criminal*) jo īpaši izskata lietas, kurām piemēro vienu no saīsinātā procesa veidiem (*processo sumário, abreviado* vai *sumaríssimo*).

Izpildu procesa ietvaros izpildu tiesvedības tiesas pilda Civilprocesa kodeksā noteiktos pienākumus.

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešanas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 15/11/2013